

Nätsäkerhetsavdelningen
Erika Hersaeus
08-678 56 34
Erika.Hersaeus@pts.se

Minnesanteckningar från referensgruppsmöte gällande frågor om Internets förvaltning och styrning 2010-11-24

Deltagare: Maria Häll (Näringsdepartementet), Danny Aerts (.SE), Staffan Jonsson (.SE), Nurani Nimpuno (Netnod), Lars Johan Liman (Netnod), Eva Frölich (Frobbit), Håkan Selg (Nationellt IT-användarcentrum/Uppsala universitet), Cary Karp (Rikshistoriska museet), Kurt-Erik Lindqvist (Netnod), Lars Lundgren (ISOC-SE), Jan Flodin (ISOC-SE), Kajsa Frisell (Bredbandsforum), Anne Gustavsson (PRV)

PTS: Bo Martinsson, Annica Bergman, Patrik Bystedt, Christoffer Karsberg, Anders Johanson, Björn Scharin, Lise Alkerstedt, Erika Hersaeus

1. Inledning

Bo Martinsson öppnade mötet med att hälsa alla välkomna. Han presenterade därefter agendan.

En presentation av alla mötesdeltagare följde.

2. Information från Bredbandsforum – vad är på gång, milstolpar, målsättningar?

Kajsa Frisell, Bredbandsforum, berättade om bakgrunden till initiativet och införandet av Bredbandsforum, regeringens politiska målsättningar med Bredbandsforum samt status i Bredbandsforums arbete. Bredbandsforum har

sitt ursprung i Regeringens bredbandsstrategi från 2009. Regeringens bredbandsmål ligger till grund för organisationens arbete:

- Alla bör ha goda möjligheter att använda elektroniska samhällstjänster via bredband
- År 2015 bör 40 procent ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s
- År 2020 bör 90 procent ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s

Det finns en styrgrupp för Bredbandsforum, vilken Anna-Karin Hatt ansvarar för. I den ingår tretton organisationsrepresentanter. Vidare finns tre arbetsgrupper.

Arbetsgrupp nr 1 undersöker finansieringsmöjligheter för bredband. Ordförande är Göran Marby, PTS. Arbetsgruppen undersöker var ytterligare medel/finansieringskällor finns och utgörs av representanter från nio organisationer. Tre undergrupper har skapats: implementering, sondering och capex.

Arbetsgrupp nr 2 undersöker vilka hinder och utmaningar som finns för utbyggnad av bredband. Ordförande är Georgi Ganev, Telenor. Gruppen, bestående av representanter från elva organisationer, har haft till uppgift att ta fram en förstudie, vilken beskriver vilka hinder som finns för bredbandsutbyggnad. Ett 60-tal workshops och en hearing har genomförts. Ansträngningar har gjorts att samla in underlag från ett stort antal aktörer.

Arbetsgrupp nr 3, Nyttan med Bredband, startade i början av november. Gruppen fokuserar på nyttan med bredband för samhället, individen och företaget. Ordförande är Carola Gunnar, SKL. Gruppen undersöker vad samhället tjänar på att investera i bredband. Man har skapat tre undergrupper: samhällsekonomisk analys av införande av bredband (- för en investerad krona, hur många får man tillbaka?) Undergrupp två har till uppgift att identifiera goda exempel. Undergrupp tres arbete handlar om E-inkludering.

Kajsa kommenterade att .SE gör ett stort jobb på området digital delaktighet.

Maria Häll, Näringsdepartementet, sade att det tidigare har varit en infrastrukturinriktad syn på bredbandsfrågan. Nu ser man mer på frågan ur perspektivet om samhällsnytta och det digitala innanför/utanförskapet.

Håkan Selg, Nationellt IT-användarcentrum/Uppsala universitet, önskade få ta del av reflektioner gällande synen på *innehållet* och egentligen *nyttan i och ansvarsförhållandet för* innehållet i bredband. Han undrade om frågan beaktas inom ramen för Bredbandsforum eller inom Regeringen.

Nurani Nimpuro, Netnod, frågade huruvida IPv6-frågan beaktas i utbyggnaden av bredband.

Maria Häll kommenterade att målet först och främst har varit - hur ökar vi förutsättningarna för IT-infrastruktur i Sverige? Passiv infrastruktur! Det finns ett tänk, ju högre upp vi kommer i näringskedjan, desto mer ska marknaden ansvara för.

Det uppkom en diskussion gällande bedömningen av att öppna upp just dessa arbetsgrupper och om det kan finnas ett behov av ytterligare. Maria Häll, Näringsdepartementet, beskrev bedömningen av och motiven till att starta just dessa tre.

Danny Aerts, .SE, kommenterade syftet med den Digitala Agendan och innehållet i den. Han menade att tillgången till bredband är en grundförutsättning för allt det andra. Han sade vidare att Bredbandsforum inte får bli avgränsat, utan måste tangera fler frågor, med beröring på användning av bredband – digital delaktighet osv. Han sade också att han gärna ser att man fokuserar på de högre nivåerna i värdekedjan. Slutligen sade han att den Digitala Agendan inkluderar fler perspektiv.

Kajsa Frisell berättade att en Ningplattform (ett diskussionsforum) är kopplad till Bredbandsforums webbplats för att stimulera en allmän/offentlig diskussion på området. För ytterligare information om Bredbandsforum, se forumets webbplats: <http://www.bredbandivarldsklass.se>

3. Status i arbetet med utvärderingen av Internet Governance Forum (IGF)

Beträffande IGF-processen hölls ett s.k. Open Consultation möte den 22 november och ett s.k. MAG-möte den 23 november 2010 i Genève. Anders Johanson (PTS) deltog i det öppna konsultationsmötet den 22 november. Nurani Nimpuno (Netnod och medlem i MAG) deltog i MAG-mötet. Patrik Fältström, Cisco, deltog också på IGF-konsultationen i form av rådgivare till IGF:s ordförande.

Open Consultation-mötet gällde en utvärdering¹ av det senaste och femte, IGF som anordnades den 14-17 september i Vilnius.

¹Utvärdering av de fem genomförda IGF:en, se <http://www.intgovforum.org/cms/2010/open.consultations.synthesis.22.11.10.pdf>

Maria Häll berättade om den presentation hon gjorde gällande Internet Governance Forum på RIPE61 i Rom veckan innan. Innebörden av den var att Sverige framhåller vikten av ett forum som IGF och på det sätt som arbetet gällande Internets förvaltning och styrning sker där. Denna ståndpunkt betonade Sverige under sitt ordförandeskap hösten 2009. Hon sade att Sverige anser att det är fortsatt viktigt att arbeta med denna ståndpunkt.

Hon meddelade att det finns olika ståndpunkter om processen för Internets förvaltning och styrning. Det finns länder som inte vill erkänna att frågorna om t.ex. nätneutralitet, mänskliga rättigheter på Internet och Internets kritiska resurser kan diskuteras länder och intressenter emellan utan att beslut behöver tas på plats.

Anders Johanson gav kort information om den senaste IGF:en i Vilnius. Fler än 100 workshops anordnades och fler än 1400 representanter deltog. På det utvärderande mötet (Open Consultation den 22 november) deltog ca 100 personer från ca 70 länder. Dessa representerade, liksom på IGF, regeringar, stater och näringslivet. Synpunkter som framkom var att den senaste IGF var den bästa av alla tidigare genomförda. Vidare, att det finns ett mycket stort värde i forumet. Ett exempel som angavs i detta hänseende med mötet är att aktuella frågor kan fångas upp snabbt och diskuteras. Andra synpunkter gällde att textandet av alla tal i huvudsessionerna var betydligt mer utvecklad än tidigare. Webb-sändningar från IGF möjliggjordes. Beträffande lösningen för fjärrdeltagande finns utvecklingspotential. En svårighet för IGF är begränsningen i sin finansiering samt personalstyrka. Negativ kritik gällde framför allt att IGF möjliggör alltför många workshops. Sverige framförde att MAG:s struktur, som flerintressentorganisation, är positiv.

Nurani Nimpuno, Netnod och medlem i MAG², kommenterade att IGF har utvecklats under de fem åren. Hon sade att IGF är en *process* och utvecklas utifrån de behov som finns och det som sker i omvärlden. Hon sade vidare att en fördel med Internet Governance Forum är att regeringar kan delta och diskutera frågor och ståndpunkter fritt med varandra, utan att beslut behöver fattas på plats om särskilda skrivningar/paragrafer. Vidare har IGF ett oberoende sekretariat och en oberoende finansiering, vilket är politiskt viktigt. Finansieringen sker genom frivilliga donatorer och ambassadörsprogram. Det bidrar till ett sekretariat med begränsade möjligheter.

En av fördelarna med IGF är att det har uppstått regionala IGF:er i världen.

² Multi Stakeholder Advisory Group, styrgrupp för IGF

Nurani kommenterade att det är många intryck vid deltagande vid en IGF. Hon ansåg att PTS initiativ till att bjuda in svenska deltagare under IGF:en till informella avstämningar mellan workshops och huvudsessioner för att diskutera frågor man följt under forumet var positivt.

MAG tar fram rekommendationer gällande IGF-processen, vilka kommer att ges till Generalsekreteraren. En summering³ av MAG:s kommentarer från mötet den 23 november 2010 finns tillgänglig.

Varje IGF har ett huvudtema som är tvingat att falla in under de fem huvudområdena IGF har identifierat ([Tillgång och mångfald],[Säkerhet, öppenhet, integritet], [Hantering av Internets kritiska resurser], [Internet Governance för utveckling], [Uppkommande frågor]). De workshops som anordnas kan användas för att diskutera frågor på en mycket detaljerad nivå. På de övergripande sessionerna försöker IGF att ta till vara på personer från diverse workshops för att föda in detaljer i de övergripande sessionerna. Tanken är att varje workshop ska falla in under de fem större identifierade områdena.

De två stora frågorna gällande IGF är:

- Ska IGF fortsätta?
- Under vilka former?

Det tycks vara så att IGF kommer att fortsätta. En fråga som diskuteras är en översyn av MAG, styrningsgruppen för IGF. Frågor gällande den handlar om vilket mandat den ska ha och vilka människor den ska bestå av. Ordförande i sekretariatet, Markus Kummer, kommer vidare att pensioneras i vår. Han har varit duktig på att medla mellan de olika multi-stakeholdergrupperna. Det är mycket som är osäkert.

Anders Johanson uppmärksammade på att europeiska ståndpunkter bearbetas i High Level Group on Internet Governance , vidare att det finns en samsyn i Europa gällande IGF-processen.

FN:s Generalförsamling kommer att fatta beslut i december (den 14 december preliminärt) om IGF:s framtid och form. Nurani nämnde att det finns en osäkerhet gällande IGF:s framtida former för tillfället. Något som kan

³ <http://intgovforum.org/cms/2010/MAG.Summary.23.11.2010.pdf>

konstateras är att IGF idag, inte är detsamma som för fem år sedan – det har vidareutvecklas med tiden!

Jan Flodin, ISOC-SE, undrade huruvida de regionala IGF:en anordnas ur ett multi-stakeholder-perspektiv och om rapportering krävs från dessa till huvud-IGF:en. Nurani sade att MAG undersöker möjligheterna att få in underlag till huvud-IGF:en från regionala/lokala IGF.

Maria lyfte en fråga att beakta, om IGF inte fortsätter som ett multi-stakeholder forum utan blir ännu ett ITU-mandat, vad gör Sverige då?

4. Återrapportering från ITU:s Fullmaktskonferens den 4- 22 oktober 2010 och diskussion om utfallet

Bo Martinsson inledde med att säga att ITU har börjat intressera sig för Internetfrågor i större utsträckning på senare tid. Maria Häll som bl.a. deltog på ITU:s Fullmaktskonferens från Sverige återrapporterade från mötet.

Kort bakgrundsinformation

På ITU:s Fullmaktskonferens planerar man vad ITU ska arbeta med de fyra nästkommande åren. Europa har inom CEPT en egen koordineringsgrupp gällande frågor inom ITU. CEPT består av 48 länder (inklusive t.ex. Ryssland). Den tar fram egna förslag eller bemöter inkomna förslag. EU har även egna koordineringar. Generellt är det väldigt många olika koordineringsmöten på det här området.

Maria berättade att ITU arbetar med flera bra sakområden, t.ex. global frekvensanvändning, standardiseringsfrågor osv. ITU gör nu anspråk på Internetområdet. Hon ställde en öppen fråga vilket ansvar *länder* har gällande Internets styrning och förvaltning (apropå tidigare IGF-diskussion).

Gällande arbetet på Fullmaktskonferensen

Hon berättade att det var en kamp i vissa arbetsgrupper gällande fastställande av vissa skrivningar om vad ITU ska arbeta med. En del länder inom ITU vill att ITU ska ha större makt avseende Internets kritiska resurser.

De förslag till resolutioner som var mest omdiskuterade var 130, 101, 102, och 133, med andra ord:

- ITU:s framtida roll inom Cyber Security
- ITU:s framtida roll gällande Internets kritiska resurser (t.ex. domännamssystemet)

- ITU:s uppsättande av en RIR (Regional Internet Registry) som komplement till de befintliga fem, IP-networks, CIR
- ITU:s roll gällande hantering av internationaliserade domännamn (s.k. IDN:er)
- Ett nytt förslag gällande underlättande/främjande av övergången av adresseringsstandarden IPv4 till IPv6 på Internet.

Maria berättade att hon på Fullmaktskonferensen informerade om RIR:arnas arbete gällande hantering av kritiska Internetresurser och att regeringar är välkomna att delta på dessa möten för att hantera dessa resurser.

En fotnot beskrev ITU:s erkännande av övriga existerande organisationer gällande Internets förvaltning, bl.a. RIR:ar, ICANN, IETF, ISOC, W3C. Deltagare kunde acceptera RIR:arna, men inte ICANN kommenterade Maria, vidare att ursprunget till konflikten om *Internets kritiska resurser* handlar om att dessa administreras och har administrerats av USA genom ICANN.

Vidare finns det några medlemsländer inom ITU som vill ta över GAC. Resolutionen blev borttagen efter flera dagars arbete.

Maria kommenterade att hon tycker att arbetet generellt gick bra. Skrivningar gällande ITU:s mandat som kom fram under Fullmaktskonferensen blev relativt bra. Arbetet är inte slut, det kommer nya arbetsgrupper hela tiden sade hon.

Björn Scharin, PTS, kommenterade resultatet från diskussionerna om Cyber Security. Man lyckades avgränsa ITU:s mandat på området. Resultat blev att ITU inte ska arbeta med innehålls-, nationell säkerhet och Cyber Crime-frågor. Sverige samarbetade med länder som var av samma position på Internetområdet, dvs. Australien, Nya Zeeland, Japan, Kanada, Mexiko, USA, Storbritannien, Tyskland, Finland, Norge. Björn menade att de etablerade kontakterna medför en möjlighet till framtida samarbete och kan ge gemensamma förslag eller likartade förslag och därmed ge mer tyngd i de ståndpunkter som Sverige driver.

Maria Häll sade att till nästa Fullmaktskonferens vore det värdefullt att kunna ta fram egna förslag eller bidra till gemensamma från Europa (s.k. CEPT/ECP) istället för att muta olle vid grind. Det är en aspekt vi kan beakta inför nästa Fullmaktskonferens.

5. Status för Ståndpunktspromemorian gällande Internets förvaltning och styrning

Bo Martinsson informerade om statusen för Ståndpunktspromemorian gällande Internets förvaltning och styrning. Syftet med den är att teckna ner svensk syn i olika frågor samt få en samsyn i en och samma fråga. Den framhåller formellt Sveriges/Regeringens/PTS syn på Internet Governance-området. Att synpunkter har hämtats in och beaktats i den från privaträttsliga organisationer är bra kommenterade Bo. Den första promemorian fastställdes den 29 april 2009. Dokumentet behöver uppdateras regelbundet allteftersom förändringar sker på området. Den senaste versionen är resultatet från ett uppdateringsarbete som påbörjades i våras, där varumärkesfrågan behandlades mer utförligt i en speciell arbetsgrupp. Den senaste PM:an har således uppdaterats med input från varumärkesdiskussioner, den har därefter gemensamberetts inom RK.

Nya avsnitt i PM:an är:

- Övergripande mål
- Mänskliga rättigheter
- DNS-CERT
- ITU-relaterade frågor

Avsnittet om införande av DNSSEC för rotzonen har tagits bort.

Sverige behöver ha en syn gällande ICANN:s mandat över Internets förvaltning. Frågan kommer att vara aktuell under 2011. En fråga handlar om innebörden för Sverige t.ex. om IANA-funktionen flyttas till en annan organisation. En kommentar från RGIG var att formuleringar gällande förtroendet för diverse Internetrelaterade organisationer kunde uttryckas tydligare. Kurt Erik Lindqvist, Netnod, och Danny Aerts, SE, meddelade att de stödjer IANA-funktionen.

IANA-kontraktet kommer inte att diskuteras på det kommande ICANN-mötet, men med säkerhet på nästföljande möten.

Danny kommenterade att han anser att ICANN glider ifrån sin kärnverksamhet. Som ett exempel på det angav han att de anställer folk gällande Cyber Security. Han menade att man kraftfullt behöver kommentera ICANN:s utveckling! Cary Karp, Rikshistoriska museet, kommenterade att ICANN förbereder sig inför gTLD-införandet och innebörden av den utvecklingen. Han sa vidare, ska vi få fram några ståndpunkter gällande ICANN, skall vi göra det nu och inte om tre år.

Det är få saker som kan kontrollera ICANN idag kommenterade Kurt Erik Lindqvist. Om det är någon organisation som kan påverka ICANN så är det Department of Commerce. Frågor gällande ICANN handlade om organisationens idé över sin organisationsstorlek, hur mycket pengar organisationen ska omsätta och vad organisationens mandat ska vara.

En fråga som kom upp gällde hur kritik mot ICANN kan framföras utan att spela ITU i händerna. Ett sätt är att kommentera rekommendationerna gällande ICANN på de olika områdena, t.ex. tilliten till ICANN och organisationens transparens. Sverige kan framföra ståndpunkter genom t.ex. GAC kommenterade Anders Johanson, PTS.

En medlem menade att ICANN har en svag styrelse, vilken har en liten kontroll över organisationen. En annan menade att USA:s Handelsdepartement (Department of Commerce, DoC) tycks vara av uppfattningen att ICANN bör öka sin transparens, och sade vidare att det är endast DoC som idag kan ta ICANN i örat.

Danny Aerts, .SE, meddelade att han planerar att i ccNSO lämna .SE:s ståndpunkter gällande ICANN:s mandat och vad de bör ägna sig åt.

Nurani Nimpuno, Netnod, kommenterade att det vore värdefullt att ta fram mer detaljerade principer över ICANN:s mandat beträffande förvaltning av Internet. Staffan Jonsson fortsatte i hennes spår och sade att det vore värdefullt om Sverige kan ta fram ett brev på området genom RGIG-processen och skicka det till ICANN.

Maria Häll sade att vi får beakta aktuella frågor på ICANN/GAC och uppdatera Ståndpunktspromemorian därefter.

6. Diskussion om aktuella frågor inför ICANN/GAC-mötet den 5-10 december i Cartagena, Colombia

De mest aktuella frågor på det kommande ICANN/GAC-mötet gäller:

- Firman ICM:s ansökan om att administrera en ny ”vuxen-”gTLD (.XXX) och arbete kopplat till det
- Öppnandet för införande av fler generiska toppdomäner (gTLD:er)
- Första utvärderingen av ICANN enligt Affirmation of Commitments, om ICANN:s ansvarsskyldighet och transparens

Frågorna om införandet av gTLD:er och utvärderingen av ICANN är mycket viktiga frågor på det kommande mötet!

Översynsgruppen (ATRT) har tagit fram ett antal rekommendationer gällande ICANN:s arbete med att stärka tilliten till organisationen och organisationens transparens (accountability and transparency) som kommer att diskuteras på ICANN/GAC-mötet. Efter mötet kommer gruppen att ta om hand om alla kommentarer och sedan lämna sin rapport med rekommendationer till ICANN:s styrelse.

Det pågår en diskussion inom GAC/ICANN gällande den sedan flera år tillbaka ansökan om toppdomänen .XXX. Frågan tar oskäligt mycket tid från GAC kommenterade deltagare i RGIG och den inte bör diskuteras i GAC i den utsträckning som sker idag. Staffan Jonsson, .SE, kommenterade att en process behöver komma till stånd för att hantera nya toppdomäner! Ska länders regeringar, och GAC, hantera dessa frågor och bereda nya förslag på toppdomäner som dessa?

Maria Häll meddelade att det vore mycket värdefullt att bidra med ett svensk multistake-holder svar, utanför GAC-samfundet, om t.ex. ICANN:s mandat och kärnverksamhetsområden. Hon sade att hon för Sveriges räkning redan, inom GAC, har lämnat ståndpunkter på detta område.

Rekommendationerna omfattar inte i särskilt hög utsträckning aspekten om Accountability och Transparency.

Danny uppmärksammade deltagarna på att ICANN har förkortat sin utlysta tidplan (inklusive tidpunkter för beslutsfattning) gällande arbete med införande av nya generiska toppdomäner. Det finns fler frågor som inte är klara – ”trading-” respektive ”scalability-”frågan (går det att stoppa om det blir instabilitet osäkerhet i DNS?). Jan Flodin, ISOC-SE, uppmärksammade på att deadline för att inkomma med synpunkter på ICANN:s remiss avslutas den 10 december, dvs. tidigare än först utlyst.

En annan viktig fråga inom ramen för gTLD-öppnandet är hanteringen av geografiska namn. Namn som pekar på länder eller territorier kommer inte att omfattas i den första ansökarrundan. Bo gick igenom ett antal förändringar i den femte versionen av vägledningen för ansökan om administration av generiska toppdomäner (Draft Applicant Guidebook, DAG5). Den är ett kravställningsdokument för alla de intressenter som vill ansöka om administration av en ny generisk toppdomän.

En deltagare lyfte fram att ingen återkoppling har getts gällande Sveriges/GAC:s kommentarer på DAG4 och att DAG5 är publicerad. Bo kunde berätta att återkoppling från styrelsen på GAC:s kommentarer på DAG4 har kommit under dagen.

Finns synpunkter gällande DAG-processen, varumärkesfrågor i gTLD-frågan meddela dem på RGIG-listan, till Maria Häll eller PTS! Maria uppmanade deltagare vidare att skicka in aktuella frågor eller ståndpunkter per e-post på samma vis i syfte att även föra upp dessa på europeisk nivå.

På det kommande GAC-mötet ska ordförande respektive viceordförande väljas. Maria Häll är en kandidat till en av de tre viceordförandeposterna i GAC.

Bo Martinsson och Maria Häll avreser till ICANN-/GAC-mötet den 2 december. Anders Rafting, PTS, kommer att delta på möte i ICANN:s Review Team Security, Stability and Resiliency of the DNS, tre personer från .SE kommer att delta. Nurani Nimpuno, Netnod, och Cary Karp, Rikshistoriska museet, avser att delta online.

7. Övrigt

Staffan Jonsson, .SE, kommenterade representationen i RGIG och inriktningen på frågorna som diskuteras i referensgruppen. Han menade att det vore värdefullt att bredda inriktningen på frågorna, och även inkludera diskussioner om informationssamhället i stort. Det vore intressant att få höra en representant ifrån Cyber Security-området eller insatt i ACTA-diskussionerna, som kan berätta konkret vad de innebär nämnde han.

Bo meddelade att han delar Staffans uppfattning på dessa punkter. Han sade att försök har gjorts att bredda inriktningen på frågorna. Han nämnde som exempel att det fanns ett fokus på frågor om mänskliga rättigheter på Internet och Internet Governance-processen i Tanzania på det senaste mötet.

Danny Aerts, .SE, berättade att .SE har anmält sitt intresse att ordna ett ICANN/GAC-möte i Stockholm 2012 (den 24-29 juni). Han meddelade att .SE ser positivt på lokala samarbeten vid anordnandet av det

8. Nästa möte

Nästa möte bestämdes att hållas den 21 februari kl.13:00-16:00 på PTS beaktande att nästa ICANN/GAC-möte äger rum den 13-18 mars 2011 och nästa Open Consultation/MAG-möte äger rum den 23-24 februari 2011.